

“La Renaixença era un moviment minoritari d’intel.lectuals que restauraven una llengua fins aleshores menystinguda, però que el Romanticisme, amb el seu amor a la Natura i a la història nacional, havia revalorat (...) Es tractava, doncs, d’un moviment dispers, i en definitiva de simples accions individuals desconectades, amb molt escassa o nul.la projecció social”¹¹⁸.

Ací hem intentat atendre precisament ad eixes “simples accions individuals desconectades”, això sí, en un enfocament diferent, en quant a l’objecte de l’anàlisi més concret, que no busca abarcar l’amplitud del moviment lliterari renaixentista. No obstant, encara que este no siga l’espai, no pareix coherent afirmar que des del sentit de moviment la Renaixença no tinga reso en la societat, quan, per la seua apoyatura romantica, es intrinsecament popular.

En el consens critic de la definició del romanticisme com a art popular, Ortega, v. gr., al enfrontar-lo al classicisme, en el seu ensaig *La deshumanización del arte*, el contrapon aiximateix en els moviments vanguardistes, gens populars, front al romanticisme, al qual rebugen com a pertanyent a la cultura de masses.

El caracter de moviment popular, per lo demes, es una evidència des de les manifestacions concretes de la cultura tradicional, inclosa Catalunya o les Illes Balears, a on ací sí els mateixos critics que sostenen l’opinió de Sanchis se posen d’acort en considerar-ho moviment popular. No entenem el perque en eixe cas no es així tambe en la cultura valenciana. Finalment existix una flagrant “contraditio in terminis”, des de la perspectiva semantica, al definir com a moviment a la Renaixença i negar-li, al mateix temps, el caracter de tal quan es parla de “simples accions desconectades”.

Els ultims estudis¹¹⁹ amplien i, en ocasions, rectificquen els orígens i les característiques d’esto moviment des de l’estudi dels critics, Joan Fuster i Manuel Sanchis Guarner, sobre tot¹²⁰.

Nos pareix més congruent la periodisació de Renaixença que dona Vicent Simbor, ampliant els estudis de Sanchis i Fuster. En ella inclou tambe el periodo romantic anterior com a solució de continuïtat a lo que s’havia vist com un resorgiment abrupte:

“En síntesi, seria més apropiat un esquema de la Renaixença Valenciana que contemplàs aquests períodes: un període inicial (1830-1859), comandat pel nucli romàntic liberal originat a les Escoles Pies, del qual destaca el trio format per Josep Mª Bonilla, Pasqual Pérez i Rodríguez i Vicent Boix; una etapa de maduresa de la Renaixença estricta (1859-1874), amb domini exclusiu de Teodor Llorente i el seu grup conservador; i una etapa de plenitud (1874-1909), amb la lluita entre Constantí Llombart i el seu grup progressista i el grup llorentí, que és de totes maneres qui s’imposa, malgrat ser els primers qui fundaren

¹¹⁸ Op. cit. pp. 24-25.

¹¹⁹ Podem citar els següents autors i obres: Vicent Simbor, *Els orígens de la renaixença valenciana*. Ed. Institut de Filologia Valenciana, Valencia, 1980; Oriol Pi de Cabanyes. *La Renaixença*. Ed. Llopesa. Barcelona, 1979 i *Apunts d’història de la Renaixença*. Ed. Del Mall. Barcelona, 1984; Antoni Comas, “*La Renaixença*”, dins del seu llibre *Mirador. Estudi sobre literatura i història dels Països catalans*. Ed. Publicacions de l’Abadia de Monserrat, Barcelona, 1985; Manuel Jorba. *La Renaixença, llengua i literatura*. 1800-1833, “*El Romanticisme*”, “*Els Jocs Florals*” i “*La poesia entre 1859 i 1880*”, en *Història de la literatura catalana*, vol. 7, a carrec de J. Molas, Ed. Ariel. Barcelona, 1986; Joan Mas, “*Problemàtica de la Renaixença a Mallorca*”, en *Randa*, 22, 1987, pp. 39-62; Albert Rossich. “*La literatura catalana entre el Barroc i el Romanticisme*”, dins *Caplletra*, 9, tardor, 1990, pp. 35-57.

¹²⁰ Del primer existixen els següents estudis sobre este moviment: “*La Renaixença: literatura i llengua als Països catalans*”, en *Nadala de la Fundació Jaume I*. Valencia, 1982 (pp. 41-52), com a visió específica de la Renaixença; dins d’estudis més amplis se troba la “*Introducció*” a la seua *Antologia de la poesia valenciana (1900-1950)*, 1^a Ed. Selecta. Barcelona, 1956 i en l’edició d’Eliseu Climent de 1980; *Nosaltres els valencians*. Ed. 62. Barcelona, 1962 i en la tercera edició de 1977; tambe se podria incloure el capítul “*Llengua i literatura al País Valencià en el primer terç del segle XIX*”, investigació del periodo anterior a la Renaixença, de l’any 1973, i recollit en el seu llibre *La decadència al País Valencià*. Ed. Curial. Barcelona, 1976, pp.147-166. De Manuel Sanchis Guarner podem dir que hi ha mes pagines dedicades a l’estudi de la Renaixença com a volum unic. El primer es el op. cit. *Renaixença al País Valencià*. El segon en importància, *El sector progressista de la Renaixença valenciana*. Universidad de Valencia, 1978. Aiximateix, podem citar treballs que aborden tangencialment el cas com el seu celebre *La ciutat de València*. Ed. Ajuntament de Valencia, 1972; o la no menys coneguda *La llengua dels valencians*, sense oblidar-nos de l’estudi dels anys preliminars a l’epoca contemporanea, titulat *Els valencians i la llengua autòctona durant els segles XVI, XVII i XVIII*. Ed. Institutio Alfons el Magnanim. Valencia, 1963.

CI JOCS FLORALS - ANY 1984

Regina

Srta. Monica López i Garrigós

tota la infraestructura bàsica que va permetre una certa cohesió al moviment (revistes, societat lo Rat Penat, Jocs Florals...) A més a més, d'acord amb les dades actuals podem veure una sintonia ideològica progressista entre el nucli incial de Bonilla-Pérez i Rodríguez-Boix i el grup de Llombart de l'etapa de plenitud, separats cronològicament pel període intermedi de domini absolut de Llorente i el seu grup d'amics igualment conservadors, "apolítics" (és a dir, contraris a fer nacionalisme), que arraconaren i marginaren del primer pla el grup dels iniciadors. Tanmateix amb la irrupció del nucli llombartià els vells renaixentistes encara vius, Vicent Boix i Josep M^a. Bonilla, no dubtaren d'ajudar i integrar-se en les empreses per aquest ordides"¹²¹.

Este com uns atres critics planteja una llinia d'investigacio molt homogenea que reafirma les tesis del mes-tres anteriors. Es dir, minimisar la labor d'uns lidere de la Renaixença front a uns atres, dels que denominen arbitrariament conservadors front als progressistes, els regionalistes front als nacionalistes, entenga's pels primers a Llorente o Querol i pels segons, Boix o Llombart. Si existira eixa oposicio entre llinies enfrontades, dins de la Renaixença com en la societat Lo Rat Penat, apareixeria en els poetes premiats dels certamens dels Jocs Florals. No obstant, en estos premis alternen uns i atres autors, sent molt chicotetes les diferencies esteticques i ideologiqueres en les seues obres. Per lo estudiat en cada u dels autors i en la seua produccio, tampoc pareix que fora tan important la "lluita" que planteja el text precedent.

Per una atra part, no pareix molt coherent, des del punt de vista historic, pensar que se produixen involu-cions en lliteratura. Que el grup de madurea, Llorente al seu cap,

fora substituït per un atre, denominat per Simbor "de plenitud", a on s'ubica una atra elit, Llombart i el seu grup, i que despres tornara a predominar el primer, per raons externes, resulta un moviment d'alternancia excessivament pendular i gens evolutiu.

S'impon una llinia o una atra per raons intrinseques a la qualitat del fet lliterari, no per l'impostura del nom. En tot cas, ni Llombart ni els membres proxims ad ell han deixat una obra important, ni poetica ni politica, com els propis defensors d'esta teoria reconeixen¹²². No es veu, per tant, com resulta tan important el pes del "progressisme" llombarti en l'estetica renaixentista. Els termens que utilisa esta critica en destacar el paper d'este grup se personalisa practicament en exclusiva sobre Constanti Llombart. Ara be, solament des de la perspectiva d'un proteic i romantic animador, heroe d'una Renaixença, una nova contradiccio, que no se donà. Els demes apareixen com acompanyants en esta tasca que era mes que titanica per a un unic home. No podem parlar, per tant, d'un esplendor hipotetic si haguera guanyat esta postura progressista. Massa subjuntius.

Aixi, se nos antoixa mes inverossimil que els membres de la generacio romantica¹²³ recolzaren a uns renaixentistes front a uns atres, a no ser de manera simbolica o com apoyo moral a una opcio estetic-ideologica que no podia tindre la supremacia del moviment. El fer hipotesis dels "desideratum" del passat porta a fantasies indemostrables. I l'intent de trobar les causes de lo que no va poder ser no deixa de ser un noble eixercici d'es-grima o, al contrari, una forma de reivindicacio cap al futur sobre una base inexistent.

Al marge d'estos estudis d'istoria lliteraria, el treball present adopta la forma d'analis textural per a aïllar la manifestacio d'una lirica d'exaltacio festiva i patriotica, escrita per poetes d'una comunitat espanyola, en un context contemporaneu, que està en les arrels de la cultura occidental des del seu orige grecollati. Els Jocs Florals tenen aixi un lloc rellevant en Lo Rat Penat, societat presidida per un ampli acort entre els seus fundadors i una ambicio de continuïtat. Continuïtat que ha sostengut en profusio de treballs i nom fins a hui.

¹²¹ Simbor, V. *Els orígens de la Renaixença valenciana*. Universitat de Valencia, 1980.

¹²² El propi Vicent Simbor actualisa esta apreciacio quan diu en un treball de 1994: "Per desgràcia no coneixem cap programa reivindicatiu de Llombart gaire més explícit que aquell genèric '*fer en tot i per tot valencianisme*' (p. 349 de l'estudi "*La Renaixença segons Fuster*" en l'obra colectiva *Homenatge a Joan Fuster*. Ed. Generalitat Valenciana. 1994. Molt poc es parla, per atra part, de la labor poetica del fundador de Lo Rat Penat.

¹²³ De fet, Vicent Boix i Josep M^a. Bonilla, els dos puntals d'esta generacio, fallixen en 1880, en lo qual, en tot cas, resulta un apoyo "quasi" "post mortem". A mes, el primer fon Mantenedor dels primers Jocs Florals quan guanyà el "conservador" Llorente.

CII JOCS FLORALS - ANY 1985

Regina

Srta. Neus Colomina i Gascó

Pareix general el juï que dona com acabada la Renaixença a finals del segle XIX¹²⁴, en lo que descendix l'ús lliterari cult en llengua vernacula i permanenceix un us lliterari ascendent, d'indole popular, del teatre en valencià.

U dels poetes mes prestigiosos de la Renaixença, Teodor Llorente, eixercix, no obstant, el seu magisteri fins a la seua mort en 1911. Com hem vist, el seu nom apareix continuament en els certamens dels Jocs i la classe de poesia que representa seguix fidel als seus principis estetics conservadors. Si be, en 1902 i 1909, Llorente amplià la seleccio de les seues poesies que havia publicat en 1885, *Llibret de versos*, en un *Nou llibret de versos*, en el que les expressives composicions, en paraules de Lluís Guarnier¹²⁵, alberguen major espontaneïtat i “una emoción auténtica y subjetiva” en la seua captacio sentimental del paisatge i de la vida valencianes.

En quant a Vicent Wenceslau Querol¹²⁶, considerat el millor liric de la Renaixença, havia deixat inedita, a la seua mort en 1889, part de lo millor de la seua obra.

Com hem vist, ni ells ni uns atres d'inferior nivell (Jacint Labaila, Victor Iranzo o Josep Bodria) aplegaren a crear una obra valenciana en prosa. Hi hague intents fallits a través de coleccions com la dirigida per Lluís Bernat, “*El cuento del dumenche*” o la que portà a cap Morales San Martín, “*El cuento valencià*”, que, en paraules de Vicent Simbor, foren una “mezcla de una base estructural folletinesca coloreada en la mayoría de los casos por unas pinceladas pseudo costumbristas”¹²⁷.

Cabria senyalar un atre factor que explica el fre a una mes ambiciosa Renaixença valenciana. “La Edad de plata” de la lliteratura castellana, en expressio propia de José Carlos Mainer¹²⁸, irromp en corrents estetic-ideologiques de gran originalitat i interes: des del Modernisme d'arrel hispanica a l'esperit mes castiç del 98, passant per l'universalitat de l'ensaig i la pulcritut de la prosa de la generacio del 14, sense deixar passar l'aluvio liric del 27. Es ara quan apareixen els grans narradors valencians en llengua castellana, com el citats Blasco Ibáñez, Azorín, Gabriel Miró o Ciges Aparicio. A mes, en tots ells se dona la mateixa circumstancia d'atraccio centripeta: s'instalen en Madrit com a centre d'una vida cultural i politica de major radiacio, sense deixar de pertanyer a una lliteratura valenciana que, no hi ha que oblidar-ho, es historicament bilingüe i te en la seua obra present lo valencià.

Ara be, cap a 1923, segons estima J. Fuster¹²⁹, se perfila una segona onada renaixentista de poetes valencians. La major part d'ells s'expressen a través d'un orgue de difusio comu, el semanari *Patria Nova*, que animava Vicent Tomás i Martí. Coincidix en el fet de que tots estos escritors, units a Enric Navarro i Borrás, Adolf Pizcueta i Francesc Almela i Vives —tots ells, noms que apareixen en Els Jocs Florals, com ya s'ha vist— col·laboraran durant el anys 27 al 29 en una “admirable” revista lliteraria, *Taula de lletres valencianes*. Aiximateix, i seguint a Joan Fuster, veem ad estos poetes en una antologia titulada *La poesia valenciana en 1930*. Es en la revista *Taula* a on es produirà una polemica productiva entre els partidaris dels nous moviments de vanguardia i els que permanenceixen en la tradicio paisagistica, molt units tant a la poesia tradicional com a l'academic noucentisme.

¹²⁴ R. Blasco la situa al voltant de 1892, en la seua op. cit. *Constantí Llombart i Lo Rat Penat*. pp. 22-25.

¹²⁵ En la *Renaixença valenciana i Teodor Llorente*. Ed. 62. Barcelona, 1985.

¹²⁶ El mateix Lluís Guarnier ha publicat part d'eixa obra en *Poesia i verdat de Vicente W. Querol*. Ed. Inst. Alfons el Magnanim. Valencia, 1976.

¹²⁷ Simbor, V. *Els orígens de la Renaixença valenciana*. (ed. ya cit.)

¹²⁸ Sobre el concepte i periodisacio d'esta epoca de la lliteratura espanyola, vid. *La Edad de Plata (1902-1931). Ensayo de interpretación de un proceso cultural*. Ed. Los libros de la Frontera. Barcelona, 1975. El mateix autor s'ha encarrgat del volum VI de la *Hª y crítica de la literatura española: Modernismo y 98*. Ed. Crítica. Barcelona, 1979, en el que aludix ad este concepte dins del primer capítul, “*La crisis de fin de siglo: la conciencia literaria*”, i l'aplica tambe a autors valencians, alguns dels quals hem vist aci.

¹²⁹ En “*Introduccio*” a la *Antologia de la poesia valenciana (1900.1950)*. Ed. Climent. Valencia, 1980.

CIII JOCS FLORALS - ANY 1986

Regina

Srta. M.ª Amparo Peris i Pallardó

“En realitat, el soroll no va a desencadenar-se sinó uns mesos després, quan Carles Salvador, a la mateixa ‘Taula’, publicava un parell d’articles sota el títol —ben fill del Manifest groc (proclamado en Barcelona con Salvador Dalí y Sebastià Guasch a la cabeza)— de “El jazz, el maquinisme i la poesia pura”. El que Salvador postulava en els articles, ho posà en pràctica en un llibre de poemes, Vermell en to major, editat per aquella data. Davant les teoritzacions com davant el llibre, alguns poetes de 1909, i no pocs dels seguidors de la tendència paisatgística, no van poder reprimir la rèplica irritada. I el mot que centrava la discussió era: avant-guardisme”.

9.9. ELS ULTIMS PREMIS.

Com a conseqüència de l’adopció de l’ortografia de la Real Academia de Cultura Valenciana ha hagut poetes que s’han inhibit de participar, en ocasions per voler mantindre’s al marge de les polemiques llingüístiques, en altres casos per desacort en l’opció, i finalment perquè suponen un desafiament als poders factius culturals que posteriorment poden limitar la seua carrera. D’ahi que la llista de poetes que participen en els Jocs Florals s’haja vist reduïda.

No obstant i exceptuant el cas de Xavier Casp, mes la repetició de noms associats a la poesia existencial precedent —Pere Delmonte, Josep Meliá— i algu nou —Miquel Castellano—, subsistix l’entusiasme de joves poetes que, sense uns altres rivals, són els que es releven la Flor.

No seguixen cap magisteri ni model conegut, ni en castella ni en valencià. Dels tres grans poetes valencians —Francisco Brines, Pedro J. de la Peña i Jaime Siles— no se reconeix cap vestigi en la poesia premiada d’estos anys. Resistixen com ho fa tota tradició venerable, però insistint en la “poesia de la experiència” i en abstraccions emocionals d’amarga esperança o d’amor abstret.

Encara que carregada de rao, esta cultura de resistència se convertix en una cosa testimonial en la qual es sencundari el prestigi de l’objecte estetic. Ya no es una poesia d’homenage, sino l’expressió d’una relació sentimental solipsística a pocs centímetres del yo, d’un intimisme reiteratiu. Com si no existira la necessitat de defendre’s, estos poemaris no recorren al reclam historic o a la reafirmació de l’identitat colectiva front als qui descalifiquen lo que representen.

Entre els autors premiats, caldria destacar la figura de l’única dona que ha rebut una Flor Natural en l’historia dels Jocs i, a mes, els altres dos guardons del concurs en anys successius: Viola d’Or i Englantina d’Or. Amelia Comba i Comba, recentment fallida, representa en estes ultimes convocatories la pervivència de l’esperit originari de la poesia festiva i laudatoria que li es propi. Dedicada al magisteri tota la seua vida, esta ilustre filla adoptiva d’Algar del Palancia deu d’esperar a la seua jubilació, ya octogenaria, per a rebre l’homenage que correspon a la seua efectiva filiació a la cultura valenciana, llimitada a la docència i poc coneguda en uns altres circuls.

Servixquen estos versos per a donar conte del seu coneiximent interiorisat de la poesia, a través del seu comentari liric d’Ausias March, que s’allunta tant de la falsa erudició com de rellectures crítiques d’hermetic calat. Aci, en el text premiat, tenim la classica glossa d’una estrofa molt coneguda d’aquell noble de Gandia, el que fora admirat pel castella Quevedo i servira d’inspiració tant a la seua poesia amorosa com a la d’uns altres classics. Comença en el celebre: “Plena de seny, —donau-me una costra / del vostre pa,— qui em lleve l’amargor...” als quals Amelia Comba suma la fidel parafrasis interpretativa en el poema en el qual obtingue l’Englantina d’Or, en l’any 1993 :

*“Ausias March pensa en la criatura
que l’ha de lliurar de la vida dura,
de la vida ferrenya que Deu li ha donat
en moltes ferides en noble combat”.*

CIV JOCS FLORALS - ANY 1987

Regina

Srta. Laura Monllor i Alejos

La Teresa idealisada del poeta passa a ser la que representa la millor inspiracio lirica no solament d'un amor eloqüent en els seus versos sino del poble a qui presta la veu.

*“Puix i no havent historia que conte el teu senderi
i una subtil boirina et mostra evanescent,
no fores, no, Teresa, l'espectre d'un misteri (...)
Beneida la noble nissaga sobrehumana
d'on va naixer la rosa de l'alta formosor,
perque en ella culmina la fe de valenciana
en la perfecta parla d'un Ausias ple d'amor”¹³⁰.*

Per a no caure en la mimesis “alicorta”, la metrica del poema si be s'acosta a la dels versos glossats, opta per una conscient varietat metrica adaptada als diferents passages del poema. Aixi alterna l'art major en l'art menor, mantenint la rima consonantica que solament canvia en la seua distribucio estrofica. En la mateixa serie premiada de l'any 1992, Amelia Comba realisa unes atres dos dedicatives mes: una al Jurat que pagà cara la seua rebelio per la defensa dels Furs, Francesc de Vinatea i l'atra al religios que inspirà la construccio de l'Hospital de Folls de Valencia —el primer sanatori psiquiatric d'Occident—, Fra Joan Gilabert Jofre. En estos dos casos canvia la clau lirica per a narrar els fets pels quals la memoria dels dos servix d'eixemple. Per a tal fi utilisa el romanç, que es el metro popular de la narracio lirica i que, com aconsellara Lope per al teatre, servix en les relacions tant de fets importants com de menuts.

Llunt de resultar una recreacio anacronica, els versos criden l'atencio per la seua facil naturalitat, sense els vicis de la freqüent imitacio antiga. Aixina comença el dedicat a Vinatea:

*“Fon Rei Anfos el Benigne
quan el seu major germa,
en un acte de demencia,
Tron i Realme deixà”*

O, d'esta forma, descriu l'encontre entre el Patro de Valencia i el pare Jofre:

*“En tornar cap a Valencia
Ferrer, de gran nomenà,
els Jurats volien rebre'l
d'una manera triumfal.
Fra Jofre, cavantejant-los,
un abraç li va pegar
rememorant aquell temps
d'amics i cordialitat”.*

En referir-nos a uns atres poetes no tan veterans com Amelia Comba pero mes multipremiats, recalarem en Pere Delmonte i Josep Melià, els dos molt pareguts en quant a presuposts lirics. D'escassa variacio entre les distintes convocatories en que son distinguits, els poemes no marquen cap evolucio i sí una constancia en temes existencials i el tractament sintomatic d'una realitat a la que els dos autors donen l'esquena, favorits per una resolucio en la propia identitat des d'aproximacions figurades, molt previsibles, de l'introspeccio mes abstracta. Servixquen els següents paradigmes:

¹³⁰ *Jocs Florals de la Ciutat i Regne de Valencia*. Ed. Lo Rat Penat. Valencia, 1997., CX, pp. 54-67.

CV JOCS FLORALS - ANY 1988

Regina

Sra. Dolors Crespo i Iranzo

*“Yo, vestit de somis, famolenc de versos,
 en primeres files
 m’empelti d’idees.
 M’enfiti a consciencia de noms i d’insignies
 i fins canti a l’hora
 victoriosa al tindre
 la soberania
 en les mans cansades de les mudes víctimes...”*

*“No vullc el gust a cendra en la noticia
 que ve a badar fronteres d’aigües clares.
 Ni el colp de pedra en cru trencant els vidres
 de celiques finestres d’antics somis”¹³¹.*

L’única diferencia residix en que el primer carix de qualsevol possible regularitat en el vers i que en el segon el prosaisme s’agudisa. Certament les perifrasis de “Argila nova” son mes arriscades en la seua audacia semantica i mes acusat de simbolismes “La pols del cami”, que te com a gran símbol el del subepigraf, “Formiga”, en la qual l’autor s’identifica.

Solament nos queda nomenar a uns poetes mes jovers que els anteriors Donis Martín, Josep Lluís García Ferrada, Chimo Lanuza i el que destaca en quant a tecnica, imaginacio i varietat, Miquel Castellano.

Una certa originalitat se dona en la serie llorejada de Josep Lluís García Ferrada, “Gavell de Sonates per a cantar-li a la mar”¹³². Des del punt de vista de l’enunciacio lirica se dona una definitiva permanencia en el llenguage coloquial, mentres l’enunciat aparta la gravetat dels anteriors poemes existencials i adopta a l’experiencia concreta del yo en un vitalisme quotidiana. Aiximateix intenta no caure en prosaismes delliberats o en imagns impossibles, per lo conceptuoses o vagues. Així, en la “sonata d’amor” apareix un feliç moment poetic:

*“Acabarem tombats sobre l’arena
 com si de veres forem
 l’anima dolorida
 la mar de marors que, generosa,
 ana tornant-se mar sense brides”.*

Del mateix autor es la Flor Natural de 1995, “No oblides mai”, que se dirigix a una segona persona, com en el cas dels dedicats a la mar, pero practicamente desapareix la primera per un pudor oportu i necessari en esta poesia d’homenage intim. L’apostrof a l’amada es continu, en ocasions excessivament admonitori, per a on s’impon la possessio del subjecte liric per part de qui enuncia. Se troba a faltar un major protagonisme del tu.

*“Procura no decaure i resistix-te
 a la fugacitat d’identitats
 perdudes, entre eixa taranyina
 qui, candorosament, vol reciclar-te
 per a tornar-te en son teixit, l’estigma,
 erguint-te sa mirada en la distancia,*

¹³¹ *Ibidem*. CVII, pp. 62-66

¹³² *Ibidem*. CIX, pp. 56-69

CVI JOCS FLORALS - ANY 1989

Regina

Srta. Rosalia Trullenque i Dicenta

*i explorar l'ansietat que la victoria
porte, com a marcham disciplina*"¹³³.

“Ansies de redencio” tanca en el numero tres els guardons rebuts per Josep Lluís García Ferrada. Desafortunat ya en el títol, es una mera reiteracio en imatges que pareixen novedoses i recorden a un cert futurisme extraviat (“Me cobrixen les pedres d’un seisme / de setantaquatre en l’escala de Richter”, “Deixa que me senta en ton regata / un cosmonauta egregi o, si tu vols, quimeric, / que navega l’argentviu de la retorica”) o d’una plana prosodia pedestre (“sent en ta mirada / la mateixa frescor, que quan ixc de la ducha...” - segueix una comparacio en els anuncis i l’olor de la sanc d’una “creuada”).

Res fa presagiar canvis en la trayectoria dels premis si nos atenem al de 1998, “Passages sobre la Pell”, de Chimo Lanuza, un intent de poesia lleument erotica, que se queda en el balbuceig en mesclar lo quotidiana de l’interior casolà en una certa procacitat en el llit amatori, a on l’amada es un artifici massa familiar:

*“Puge a l’ascensor
que sempre, sempre, ad ella em du,
tutejant-li el llavi
i em porta perdut per avingudes i patis.
Pressione els botons
exactes, oferits del vullc”*

Dos anys abans pareixia que podria entrevore’s una poesia conseguida de la ma del premi que te com a lema “Miserrimus”. L’original disposicio del poemari se conforma a partir de títols que donen pas a una trayectoria erotica originada en un preambul afortunat i que conclou sense sobresalts en una despedida anticlimatica. Els enunciats son coherents en la semantica del text, que va des de l’ironia a la serietat de les paraules que admeten un to directe i un significat precis junt als jocs de significants potser en ocasions gratuïts. Estos son els punts d’este itinerari des de la metafora vegetal que dona pas als oficis dels dos cossos en dansa erotica fins a l’expressio del malestar en la despedida ya anunciada des del principi: “Poemar”, “Amar”, “Anhel”, “Voler”, “Pleamar”, “Voramar”, “Sempremai”, “Miramar”, “Ultramar”, i “Baixamar”.

L’inici no pot ser mes prometedor. Resulta excessiva l’altura poetica de la que partix, que cau del costat d’una serena exposicio en la prosopopeya proxima al classicisme de la *anacreontica*, i inclou, a mes, la sentimental comparacio en la naturalea. Es mes, resulta tan convincent que els atres poemes que segueixen pareixen destinats a ser una atra cosa, una atra escena en un lloc massa huma.

*“Hui he vist el romer en flor
alt i prim naix de l’argila,
tendre el brot, seca l’espina,
blanc blavenc, la fulla fina,
entre els matolls verts s’afina,
s’adresa ferm com l’alzina,
en busca dels raigs del Sol.
Somnicant en un plany sense consol,
les branques estovant-se clandestina
en l’amorosa remor que la soletat domina,
temerosa de la sort en que el desti s’obstina,
sorpresa per l’anhel de la brisa repentina*

¹³³ Manuscrit original, com el següent que se cita, que se troba en els archius de Lo Rat Penat sense editar. Proximament ho seran tots.

CVII JOCS FLORALS - ANY 1990

Regina

Srta. Victoria E. Moreno i Ballester

*regalant del caliç el licor que la rosada destila,
hui he vist l'argilaga en plor*"¹³⁴.

Ya intuïm qui va desenrollar el paper del "romer" i qui el de la "argilaga". Mes avant ho confirma:

*"Yo soc un arbre retort en mi mateixa
que florix en hivern,
que busca del romer la companyia,
la fragança d'un bes,
la pell que un dia
fugaç te conegui,
com la Lluna al Sol susurrant dia:
mira'm, parla'm, sent-me, tin-me
vull-me, pren-me, viu-me
i... fuig".*

En els següents poemetes, cinc sobre el mateix tema, entra l'autor en eixe joc dels significants al qual hem aludit i que es lo menys conseguit. Entre "anhele" i "amele" realisa uns virtuosístics paral·lelismes en una especie de variació musical en la que solament canvien algunes paraules pero segueix la mateixa disposició rítmica i els mateixos conceptes. Al final la mateixa sensació física produïx l'anhel d'unio en el cos femení que sostindre una armela en la ma abans d'obrir-la.

Una cosa pareguda realisa en el títol de "Voler", pero esta volta en la realisació factiva de l'anhel en imatges de gran força sensual: "Vullc palpar-te les celles afilades / Surmontant-te els ulls en que trastoques / l'univers que el roci trobara en l'aigua".

El mes important, per extensió i intensitat, es el *corpus* central, baix l'epígraf de "Plenamar" que es, ya s'indueix en el nom, la descripció permenorisada de l'acte amorós com a verdadera metafísica del cos, des del mateix cos fet pura sensació:

*"I tornar-me'n a les cames traicioneres,
desabotonar-te les prendes que me'n falten,
retornar a botar-me'n les barreres
desbocant les ansies que m'assalten;
i clavar-te les mans baix de les faldes
i plasmar-te les palmes en les galtes
i sentir la tersa pell en que m'enredres
en tes cames de llum sobre les meues
quan fecunda i feliç en mi te n'entres
mon desig i ma vida fent-les teues".*

En l'any 1999 fon el guanyador de la Flor Natural, Rafael Meliá i Castelló, en el poema "Perdona'm" del qual citem el següent fragment:

*"Se que una corona
de grosses espines
posi en els teus polsos
de maternals mires.*

¹³⁴ Estos poemets estan publicats en el llibre de Miquel CASTELLANO, que porta per títol *Poemar*. Lo Rat Penat. Valencia, 1996.

CVIII JOCS FLORALS - ANY 1991

Regina

Srta. Ana Isabel Ribes i Rosa

*Quan hui tu me deixes,
el meu prec t'envie,
a espentes d'una ansia
que es casi impossible.
Perdo te demane,
per viure d'intrigues,
oblidant que el fer-ho
el mal te durien.
Perdona'm te pregue,
al temps que et consigne
que en el cor per sempre
te vaig saber tindre.
Guarda'm un lloc, mare,
fins que el dia arribi
i pugui expressar-te
lo que dec de dir-te.
Guarda'm un lloc, mare,
per a on tu camines...¹³⁵*

Este poeta es l'últim mestre "En Gai Saber" de Lo Rat Penat, ya que havia obtingut en anteriors certamens l'Englantina d'Or i la Viola d'Or.

¹³⁵ Archiu de Lo Rat Penat. Archivador de l'any 1999.

CIX JOCS FLORALS - ANY 1992

Regina

Sra. Consuelo Rubio i Martínez